

Työterveyslaitos

Arbetshälsainstitutet
Finnish Institute of Occupational Health

Tutkimus- katsaus

| HUHTIKUU 2026

Otto Pankkonen
Elli Hartikainen

Työterveyslaitos

PL 40

00251 Helsinki

www.ttl.fi

Kirjoittajat: Otto Pankkonen, Elli Hartikainen

Toimittaja: Marja Sarkkinen

Julkaisupäivä 22.4.2026

© 2026 Työterveyslaitos ja kirjoittajat

Tämän teoksen osittainenkin kopiointi on tekijänoikeuslain (404/61, siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen) mukaisesti kielletty ilman asianmukaista lupaa.

Sisällys

1	Työhyvinvoinnin johtamisen tulisi keskittyä rakenteellisiin tekijöihin	4
2	Pieni syntymäpaino lisää riskiä jäädä työn ja koulutuksen ulkopuolelle	5
3	Toimivat yhteistyökäytännöt edistäisivät työkyvyn tukea työpaikoilla.....	6
4	Kertakäyttökäsineiden jatkuva käyttö voi aiheuttaa allergista kosketushottumaa	7
5	Työterveyshuollon asiakasportaalit toimivat työkyvyn tuen välineenä.....	8
6	Tapa puhua työterveysyhteistyöstä kertoo yhtenäisyydestä ja erillisyydestä.....	9
7	Luottamuksellisuutta tulkitaan vaihtelevasti työterveysneuvotteluissa	10
8	Aikapaine korostuu korkeakoulutettujen asiantuntijoiden työssä Euroopassa.....	11
9	Uusi mittari tuo esiin epätyypillisten työsuhteiden vaikutuksia	12
10	Työelämä-tieto-palvelun uudet julkaisut ja päivitykset	13

1 Työhyvinvoinnin johtamisen tulisi keskittyä rakenteellisiin tekijöihin

Tässä tutkimuksessa tarkasteltiin työhyvinvoinnin johtamisen opettamista vahvistavan Yhteisfoorumi-intervention kehitysdynamiikkoja ja sen soveltuvuutta työhyvinvoinnin kehittämiseen. Tutkimuksessa kartoitettiin intervention osallistujien näkemyksiä menetelmästä ja sitä, miten menetelmän teoreettiset haasteet muovaavat sen toteutusta ja käytännön soveltuvuutta.

Tutkimusaineisto kerättiin Yhteisfoorumi-prosessin viidestä tapaamisesta vuoden 2024 aikana. Aineisto koostui foorumitapaamisten keskusteluista sekä palautekyselystä ja osallistujien tuottamista dokumenteista.

Vaikka intervention fasilitaattorit pyrkivät edistämään ennakoivaa ja rakenteellista hyvinvoinnin johtamisen lähestymistapaa, osallistajat tarkastelivat työhyvinvointia pääosin yksilökeskeisten ja reaktiivisten ratkaisujen kautta. Yhteisfoorumin kehittämiskokeilut keskittyivät olemassa olevien rakenteiden hienosäätöön enemmän kuin uusien rakenteellisten mallien luomiseen.

Yhteisfoorumi-prosessi synnytti uusia oivalluksia työhyvinvoinnin merkityksestä koulutusohjelmissa. Työhyvinvoinnin johtamisen kehittäminen vaatisi kuitenkin selkeämpää keskittymistä rakenteellisiin tekijöihin sekä teoreettisten mallien ja osallistujien käytännön todellisuuden yhteensovittamista.

Tekijät: Pinja Ryky ja Anu Järvensivu

Työterveyslaitos

Julkaisu: Ryky, P. & Järvensivu, A. (2026). Kun menetelmä kohtaa arjen – Tapaustutkimus työhyvinvoinnin johtamista kehittävästä ryhmäinterventiosta johtamiskoulutuksessa. Työelämän tutkimus, 24(1), 127–160. <https://doi.org/10.37455/tt.160047>

Julkaisutyyppi: Vertaisarvioitu artikkeli

2 Pieni syntymäpaino lisää riskiä jäädä työn ja koulutuksen ulkopuolelle

Tässä tutkimuksessa selvitettiin syntymäpainon merkitystä nuorten riskille jäädä työn ja koulutuksen ulkopuolelle (NEET). Lisäksi tutkimuksessa tarkasteltiin, vaikuttaako vanhemman sosioekonominen status eli äidin koulutustaso syntymäpainon ja NEET:n väliseen yhteyteen.

Tutkimuksessa hyödynnettiin syntyneiden lasten rekisteriaineistoa vuosien 1987 ja 1992 välillä syntyneistä suomalaisista sekä väestötietojärjestelmän ja Tilastokeskuksen rekisteriaineistoja vuosilta 2003–2019. Syntymäpaino jaoteltiin tutkimuksessa kolmeen luokkaan: erittäin pieni (alle 1500 grammaa), pieni (1500–2499 grammaa) ja normaali (yli 2500 grammaa).

Nuorilla, joilla oli pieni syntymäpaino, riski jäädä työn ja koulutuksen ulkopuolelle oli 27 prosenttia suurempi kuin normaalipainoisina syntyneillä. Erittäin pienipainoisina syntyneillä riski oli noin kaksinkertainen normaalipainoisina syntyneisiin verrattuna. Äidin koulutustason ei havaittu vaikuttavan syntymäpainon ja NEET:n väliseen yhteyteen.

Tutkimustulokset osoittavat, että varhainen tuki jo raskausaikana on keskeistä, jotta voidaan ehkäistä myöhempää työn ja koulutuksen ulkopuolelle jäämistä ja syrjäytymistä.

Tekijät: Niko Eskelinen^{1,2}, Laura Salonen³, Sanni Kotimäki¹, Matti Lindberg¹ ja Juho Härkönen^{4,5}

¹Turun yliopisto; ²Terveyden ja hyvinvoinnin laitos; ³Työterveyslaitos; ⁴Yliopistollinen Eurooppa-instituutti; ⁵Tukholman yliopisto

Julkaisu: Eskelinen, N., Salonen, L., Kotimäki, S., Lindberg, M. & Härkönen, J. (2026). The very early antecedents of NEET: understanding the role of birthweight. *Journal of Social Policy*, 1–18. <https://doi.org/10.1017/S0047279426101299>

Julkaisutyyppi: Vertaisarvioitu artikkeli

3 Toimivat yhteistyökäytännöt edistäisivät työkyvyn tukea työpaikoilla

Tässä tutkimuksessa selvitettiin työhön kytkeytyvän kuntoutuksen toteutumista. Sitä tarkasteltiin tilanteessa, jossa työpaikat pyrkivät edistämään työkyvyn toimintojaan asettamalla konkreettisen muutostavoitteen työkyvyn tuen kehittämiseksi. Erityisesti tutkimuksessa keskityttiin siihen, millaisia kokemuksia työpaikan edustajilla on muutostavoitteiden toteutumista edistävästä ja estävästä tekijöistä.

Tutkimusaineisto koostui kuudesta puolistrukturoidusta ryhmähaastattelusta, joihin osallistui yhteensä 15 asiantuntija-, päällikkö- ja johtotason roolissa toimivaa työpaikan edustajaa. Aineisto analysoitiin deduktiivis-induktiivisella sisällönanalyysillä.

Työkyvyn tuen toimeenpanoa edistivät kyvykkyydet ja sitoutuminen muutostavoitteeseen työpaikalla, kuten johdon tuki, sekä muutosta tukevat rakenteet ja toimintatavat, kuten toimivat yhteistyökäytännöt.

Muutostavoitteen toimeenpanoa haittasivat organisaatiokulttuuriin sekä työpaikan resursseihin ja rakenteisiin liittyvät esteet. Tämän lisäksi toimeenpanoa haittasi, jos muutostiimin toiminta ei integroitunut työpaikalla.

Tutkimuksessa todetaan, että työpaikkojen tulisi tunnistaa oma aktiivinen roolinsa työntekijöiden työkyvyn tukemisessa osana työhön kytkeytyvän kuntoutuksen yhteistoimintaa. Työkyvyn tuen ja varhaisen tunnistamisen malleissa on hyvä kiinnittää huomiota niiden käyttöönottoprosessiin.

Tekijät: Mikko Henriksson¹, Maija Paukkunen², Riikka Holopainen³, Mia Tammelin⁴, Sanna Sihvonen⁵ ja Pirjo Juvonen-Posti¹

¹Työterveyslaitos; ²Suomalainen Lääkäriseura Duodecim; ³Etelä-Savon hyvinvointialue;
⁴Tampereen yliopisto; ⁵Jyväskylän ammattikorkeakoulu

Julkaisu: Henriksson, M., Paukkunen, M., Holopainen, R., Tammelin, M., Sihvonen, S. & Juvonen-Posti, P. (2026). Työkyvyn tuen toimeenpanoa edistävät ja estävät tekijät työpaikoilla. Työelämän tutkimus, 24(1), 5–34. <https://doi.org/10.37455/tt.156227>

Julkaisutyyppi: Vertaisarvioitu artikkeli

4 Kertakäyttökäsineiden jatkuva käyttö voi aiheuttaa allergista kosketusihottumaa

Bentsoisotiatsolinonien (BIT) aiheuttama allerginen kosketusihottuma on viime vuosina lisääntynyt. Tässä tutkimuksessa selvitettiin, voivatko kertakäyttöiset suojakäsineet sisältää isotiatsolinoneja ja olla siten allergisen kosketusihottuman ja siihen liittyvien oireiden lähde.

Aineisto koostui vuosien 2018 ja 2025 välillä Työterveyslaitoksessa tehdyistä kemiallisista analyyseistä, joissa oli selvitetty epäilyjä suomalaisten työntekijöiden ammatti-ihotaudeista. Tutkimuksessa analysoitiin 52 kertakäyttöistä suojakäsineitä henkilöiltä, joilla oli käsi-ihottuma.

Tutkimuksen tulokset osoittivat, että yli puolesta käsineistä löytyi BIT:tä ja osasta myös metyyliisotiatsolinoneja. BIT:tä havaittiin myös osassa kiihdytinvapaita käsineitä, mikä osoittaa, etteivät ne olleet täysin allergeenittomia.

Tutkimuksessa todetaan, että useimmilla potilailla käsineet eivät olleet ainoa isotiatsolinonialtistuksen tai käsi-ihottuman syy. Kertakäyttökäsineissä havaitut BIT-pitoisuudet olivat kuitenkin osittain niin suuria, että käsineet voivat jatkuvassa käytössä aiheuttaa kosketusihottumaa.

Tekijät: Katri Suuronen, Katriina Ylinen, Sari Suomela ja Maria Pesonen

Työterveyslaitos

Julkaisu: Suuronen, K., Ylinen, K. Suomela, S. & Pesonen, M. (2026). Isothiazolinones in disposable rubber gloves – Results of chemical analysis. *Contact Dermatitis*, 94, 408–415.
<https://doi.org/10.1111/cod.70087>

Julkaisutyyppi: Vertaisarvioitu artikkeli

5 Työterveyshuollon asiakasportaalit toimivat työkyvyn tuen välineenä

Tässä hankkeessa selvitettiin, miten työterveyshuollon asiakasportaalit tukevat työkyvyn ja työolojen edistämistä eri käyttäjäryhmien näkökulmista. Tarkastelu kattoi henkilöasiakkaat, esihenkilöt, HR-toimijat ja työterveyshuollon ammattilaiset. Aineisto koostui laajasta kyselystä, johon vastasi 3384 henkilöä, sekä 108 puolistrukturoidusta haastattelusta, jotka toteutettiin vuosina 2024–2025.

Tulosten mukaan asiakasportaalit toimivat pääasiassa sähköisen asioinnin ja tiedon tarkastelun välineinä. Henkilöasiakkaat käyttivät niitä erityisesti terveystietojen tarkasteluun ja yhteydenpitoon työterveyshuoltoon. Esihenkilöille ja HR-toimijoille portaalit olivat työkykyjohtamisen välineitä. Työterveyshuollon ammattilaisia ne auttoivat koordinoimaan ja seuraamaan asiakastyötä.

Työoloihin liittyvää tietoa oli portaaaleissa kaikkien käyttäjäryhmien mielestä selvästi vähemmän kuin työkykyyn liittyvä tietoa. Portaalit painottuivat ennen kaikkea terveystiedon ja työkyvyn tuen välineiksi. Työolojen kehittämisen näkökulma jäi vähäiseksi.

Tulokset viittaavat siihen, että asiakasportaaaleilla on keskeinen rooli työkykyyn liittyvien prosessien tukemisessa. Niiden mahdollisuuksia työolojen kehittämiseen ei kuitenkaan vielä hyödynnetä täysimääräisesti.

Työpaikoilla tarvitaan jatkokehittämistä erityisesti työoloihin liittyvän tiedon saatavuuden parantamiseksi sekä eri tietojen yhdistämiseksi, jotta portaalit voisivat toimia nykyistä vahvempana yhteisenä tietopohjana työpaikan ja työterveyshuollon yhteistyössä.

Tekijät: Sari Nissinen, Erja Sormunen ja Pauliina Toivio

Työterveyslaitos

Julkaisu: Nissinen, S., Sormunen, E. & Toivio, P. (2026). Työterveyshuollon asiakasportaalit työkyvyn ja työolojen edistämiseksi: Asiakkaiden ja ammattilaisten kokemuksia hyödyllisyydestä. Työterveyslaitos. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-391-248-9>

Julkaisutyyppi: Hankkeen loppuraportti

6 Tapa puhua työterveysyhteistyöstä kertoo yhtenäisyydestä ja erillisyydestä

Tässä tutkimuksessa tarkasteltiin työterveysyhteistyötä työpaikan ja työterveyshuollon välisenä yhteistoimijutena. Erityisesti selvitettiin, miten eri toimijat kuvaavat oman ja toisen osapuolen tehtäviä, vastuita ja velvollisuuksia yhteistyössä.

Tutkimus perustui 17 ryhmämuotoiseen teemahaastatteluun, joihin osallistui työpaikkojen ja työterveyshuollon edustajia. Aineisto analysoitiin laadullisin menetelmin.

Tulosten mukaan yhteistoimijuus ilmeni samanaikaisena puheena sekä yhteneväisyydestä että erillisyydestä. Yhteneväisyyttä kuvasivat yhteistyön tavoittelu ja kehittäminen, kun taas erillisyyttä ilmensivät esimerkiksi kritiikki, ristiriitaiset odotukset ja kontrolli.

Tutkimus tuotti uutta tietoa yhteistoimijuudesta organisaatioiden yhteistyön näkökulmasta. Tulokset auttavat ymmärtämään, mitkä käytännöt ja toimintakulttuuri vaikuttavat yhteistyöhön.

Tekijät: Sanna Pesonen¹, Riitta Seppänen-Järvelä², Hanna Hakulinen¹ ja Johanna Lammintakanen³

¹Työterveyslaitos, ²Kela, ³Itä-Suomen yliopisto

Julkaisu: Pesonen, S. H., Seppänen-Järvelä, R., Hakulinen, H. & Lammintakanen, J. (2026). Työterveysyhteistyö yhteistoimijutena: yhtenäisyyttä ja erillisyyttä rakentava yhteistyö. Työelämän tutkimus, 24(1). <https://doi.org/10.37455/tt.148455>

Julkaisutyyppi: Vertaisarvioitu artikkeli

7 Luottamuksellisuutta tulkitaan vaihtelevasti työterveysneuvotteluissa

Tässä tutkimuksessa selvitettiin työterveyslääkärien tapoja tulkita luottamuksellisuutta työterveysneuvotteluissa. Lisäksi tarkasteltiin, miten luottamuksellisuuteen liittyvät tulkinnat vaikuttavat ihmisten yhteistyöhön ja päätöksentekoon neuvotteluissa.

Tutkimusaineisto kerättiin vuosien 2015 ja 2017 välillä. Se koostui 14 työterveyslääkärin haastattelusta ja 14 videoidusta työterveysneuvottelusta, joihin osallistuivat työterveyslääkäri, työntekijä ja työnantajan edustaja.

Lainsäädännölliset ja eettiset rajoitteet sekä työterveyslääkärin kaksoisrooli saattoivat osaltaan heikentää yhteistä ymmärrystä työntekijän tilanteesta, sillä lääkärin tuli pysyä työterveysneuvotteluissa puolueettomana.

Työterveyslääkärit pyysivät toisinaan työntekijältä suostumusta terveystietojen jakamiseen työterveysneuvottelun tavoitteiden tukemiseksi. Työntekijöiden saattoi olla kuitenkin vaikea kieltäytyä näistä pyynnöistä, mikä voi johtaa tahattomaan tietojen jakamiseen ja luottamuksellisuuden rikkoutumiseen.

Tutkimuksessa korostetaan, että työterveyslääkärin tulisi ennen työterveysneuvottelua keskustella työntekijän kanssa luottamuksellisuuden periaatteesta ja työntekijän oikeudesta päättää omien terveystietojen jakamisesta.

Tekijät: Hanna Keränen^{1,2}, Sanna Pesonen², Sanni Tiitinen³, Elina Weiste², Pirjo Juvonen-Posti² ja Leena Ala-Mursula^{1,4}

¹Oulun yliopisto; ²Työterveyslaitos; ³Jyväskylän ammattikorkeakoulu; ⁴Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue

Julkaisu: Keränen, H., Pesonen, S., Tiitinen, S., Weiste, A., Juvonen-Posti, P. & Ala-Mursula, L. (2026). Authorization to disclose: how occupational physicians interpret confidentiality in return-to-work negotiations. *Journal of Occupational Rehabilitation*. <https://doi.org/10.1007/s10926-026-10390-y>

Julkaisutyyppi: Vertaisarvioitu artikkeli

8 Aikapaine korostuu korkeakoulutettujen asiantuntijoiden työssä Euroopassa

Tässä tutkimuksessa tarkasteltiin korkeakoulutettujen asiantuntijoiden työpainetta Suomessa ja muualla Euroopassa. Työpainetta kuvattiin aikapaineen, vapaa-ajalla työskentelyn ja työasioiden murehtimisen kautta.

Tutkimus perustui Euroopan työolotutkimuksen aineistoon vuodelta 2021. Se kattoi yli 50 000 palkansaajaa 27 EU- ja ETA-maasta. Aineisto analysoitiin määrällisin menetelmin.

Tulosten mukaan aikapaine oli yleisin työpaineen muoto. Koulutusallalla työskentelevillä asiantuntijoilla työ ulottui muita useammin vapaa-ajalle ja työasiat jäivät kuormittavasti mieleen. Lisäksi työpaineen kokemukset olivat yleisempiä naisilla kuin miehillä.

Euroopan maiden välillä oli selviä eroja työpaineessa. Tulokset viittaavat siihen, että työpaineen taustalla vaikuttavat myös maiden erot käytännöissä ja toimintakulttuurissa.

Tekijät: Minna Toivanen, Kaisa Reuna, Marja Känsälä ja Ari Väänänen

Työterveyslaitos

Julkaisu: Toivanen, M., Reuna, K., Känsälä, M. & Väänänen, A. (2026). Työn rajoja uhkaava työpaine korkeakoulutetuilla asiantuntijoilla Suomessa ja muualla Euroopassa. Työelämän tutkimus. <https://doi.org/10.37455/tt.160607>

Julkaisutyyppi: Vertaisarvioitu artikkeli

9 Uusi mittari tuo esiin epätyypillisten työsuhteiden vaikutuksia

Tässä tutkimuksessa arvioitiin, miten rekisteriaineistoon perustuva uusi mittari tunnistaa prekaaria eli epätyypillistä työtä, johon liittyy epäedullisia piirteitä, sekä siihen liittyviä työmarkkinaseurauksia Suomessa.

Tutkimus perustui laajaan rekisteriaineistoon, joka kattoi Suomessa asuvat 20–64-vuotiaat palkansaajat. Mittari kehitettiin useiden tekijöiden, kuten työsuhteiden katkonaisuuden, vuokratyön, usean työn tekemisen, alityöllisyyden ja tulojen perusteella. Sen toimivuutta arvioitiin tarkastelemalla yhteyksiä koettuun epävarmuuteen ja myöhempään työttömyyteen.

Tulosten mukaan prekaari työ koski noin viittä prosenttia palkansaajista ja kasautui erityisesti nuorille, ulkomaalaistaustaisille, matalammin koulutetuille sekä tietyille aloille. Mitä enemmän epätyypillisiä piirteitä työssä oli, sitä suurempi oli riski joutua työttömäksi. Prekaari työ ei silti juurikaan näyttäytynyt työntekijöille epävarmuutena.

Tulokset osoittavat, että mittari tunnistaa sekä prekaarin työn kasautumista että siihen liittyviä työmarkkinariskejä ja tarjoaa uuden välineen ilmiön tarkasteluun.

Tekijät: Taina Leinonen¹, Laura Salonen¹, Theo Bodin^{2,3} ja Svetlana Solovieva¹

¹Työterveyslaitos, ²Karoliininen Instituutti, ³Työ- ja ympäristölääketieteen keskus, Tukholman alue

Julkaisu: Leinonen, T., Salonen, L., Bodin, T. & Solovieva, S. (2026). Assessing the performance of a novel Finnish register-based measure of precarious employment: affected employee groups and subjective and objective employment outcomes. BMC Public Health.

<https://doi.org/10.1186/s12889-026-26520-3>

Julkaisutyyppi: Vertaisarvioitu artikkeli

10 Työelämä-tieto-palvelun uudet julkaisut ja päivitykset

Työelämä-tieto-palvelu tarjoaa luotettavista lähteistä koottua työelämän tilannekuvaa avoimesti kaikkien käyttöön – visualisoituna ja interaktiivisessa muodossa. Palvelu on ilmainen, ja kaikki sisällöt löytyvät suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi.

- [Mielenterveyden häiriöiden vuoksi erikoissairaanhoidossa olleiden työhön osallistuminen vuosina 2010–2023](#)

Työterveyslaitos on Suomen johtava työelämäasiantuntija.
Tutkimme monitieteisesti työn ja terveyden suhdetta ja tuomme
tutkimustiedon käytännön ratkaisuuksi avuksi työn arkeen.
Teemme suomalaisesta työelämästä maailman parasta.

Työterveyslaitos
PL 40
00251 Helsinki
www.ttl.fi

Työterveyslaitos
Arbetshälsoinstitutet
Finnish Institute of Occupational Health